

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

Articulus IV. An materiale peccati physicè vel moraliter sit à Deo?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74152](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74152)

concedo; sub approbationem nego min. & consequentiam.

Instabis: Pœnitentia cadit sub providentiam approbationem: ergo etiam peccata. Antecedens patet: quia pœnitentia est effectus prædeterminationis. Consequentia probatur: Efficax intentio & amor finis est etiam virtualis amor illorum omnium, quæ sunt necessaria ad positionem & existentiam finis: sed pœnitentia sine peccatis non potest existere, cum sit essentialiter virtus destructiva peccati: ergo cum DEUS efficaciter intendat pœnitentiam, etiam positivè vult ipsa peccata.

11. Respondeo negando consequentiam, ejusque probationem distinguo: Efficax intentio finis est simul amor virtualis eorum, quæ sunt necessaria ad positionem finis, si sunt necessaria tanquam amata propter intrinsicam suam bonitatem, concedo; si sunt necessaria tanquam permilla solum, nego. Sed peccata sunt necessaria ad positionem & existentiam pœnitentiæ, tanquam permilla, concedo; tanquam amata, nego minorem & consequentiam.

Ratio est: quòd tunc solum inrenio finis est amor virtualis eorum, quæ sunt necessaria ad positionem finis, quando ista sunt in se amabilia, &

causabilia ab intendente finem, & ex intentione finis non tantum logicè & illativè, sed etiam causaliter consequuntur: sed peccata non sunt causabilia à DEO intendente finem, nec amabilia; neque sequuntur causaliter, sed solum illativè ex intentione finis: adeoque efficax intentio pœnitentiæ non est simul amor, aut voluntas virtualis peccatorum.

Ad confirmationem nego maj. peccata enim sunt, DEO propriè neque volente, neque nolente, sed permittente: voluntas autem permissionis DEUM non simpliciter volentem denominat. Dixi, *propriè*, nam latius loquendo & cum addito dici potest, peccata fieri DEO volente permittere, seu volente per voluntatem permissionis, & illa fieri DEO nolente, secundum voluntatem signi, in quantum peccata prohibet, odit & punit.

Ad secundum datà, non concessà maj. distinguo 1. min. potentia peccandi, quatenus defectiva & ut formaliter est potentia peccandi, nempe liberum arbitrium, est à DEO, nego: quatenus effectiva, & sic causa illius quod est materiale in peccato, concedo: ergo & peccatum est à DEO, quoad materiale, & quatenus est effectus, concedo; quoad formale, & quatenus est defectus, nego consequentiam.

ARTICULUS IV.

An materiale peccati physice, vel moraliter sit à DEO?

SUMMARI A.

1. DEUS non est moralis causa peccati materialis.
2. Disparitas, cur physica causalitas DEI possit attingere actum peccati sine malitia, non item causalitas moralis.
3. DEUS physice influit in materiale peccati.
4. Objectiones.
5. Solvuntur.
6. DEUS non propterea est author peccati, quia concurrat ad materiale & actum ipsius.
7. Ille concursus est prævius.
8. Ratio hujus præmotionis non est virtus præcisi-va Divini concursus.

§. I.

Removetur causalitas moralis.

1. CONCLUSIO PRIMA. Actus, seu materiale peccati non est à DEO, tanquam a causa morali.

Ratio est primò. Quia moraliter causare actum peccati, est illum causare per modum suadendi, consulenti, jubenti: sed implicat, hoc modo actum peccati à DEO causari: ergo. Minor probatur: tum quia suadendo inducere ad actum peccati est aliquem tentare & implanare, quæ de causa dæmon dicitur homines tentare & causare peccatum: sed DEUS neminem tentat, ac implanat: ut habetur Jac. 1. & Eccles. 1. 5. ergo. Tum quia sequeretur, quòd DEUS in eodem genere causa, & circa idem objectum haberet duas contrarias voluntates: nam ut causa moralis ex hypothesi suaderet actum peccati, & simul dissuaderet, ac prohiberet, uti constat: ergo.

Ratio est secundò. Si DEUS voluntatem moveret ad actum peccati per modum cause moralis, moveret ad actum, quatenus modo morali ab ipsa eliciendum: sed hoc modo movere non potest: ergo. Major probatur: quia moralis causa non aliter movet, quàm proponendo agenti objectum, ut circa illud liberè se determinare possit. Minor quoque probatur: Actus peccati quatenus procedit à voluntate moraliter operante, sic defectuosè procedit: sed implicat, ut voluntas à DEO moveatur ad actum, quatenus defectuosè eliciendum: ergo etiam implicat, voluntatem à DEO moveri ad actum sub ratione principii moralis eliciendum.

Dices: DEUS causalitate physica attingit actum peccati, quin tamen eadem attingat formalem peccati malitiam: ergo pariter moralis causalitas ipsius hoc modo poterit attingere actum, & materiale peccati.

Respondeo negando consequentiam: quia malitia peccati non sequitur ex vi voluntatis, tanquam principii physici, bene autem ex vi voluntatis, tanquam principii moralis defectivi, e. g. blasphemia in amente, qui non agit ut principium morale, non habet malitiam moralem, habet tamen in alio compote rationis, qui operatur ut agens morale cum defectu regulæ rectæ rationis: sed, ut statim dicemus, DEUS suâ physica causalitate voluntatem tantum movet intra lineam physicam, seu quatenus est principium physicum talis actionis, & sic nullo modo attingit malitiam moralem, quæ non sequitur ex vi principii u physice operantis: e contra si moveret moral

cau-

causalitate, tunc moveret voluntatem, quatenus est principium morale ejusmodi actus, & consequenter indirectè moveret ad ipsam malitiam, quæ ex voluntate quæ tali nata est sequi.

§. II.

Adstruitur causalitas physica.

3. **CONCLUSIO SECUNDA.** *Actus & materiale peccati in genere naturæ est à DEO physice influente. S. D. hic a. 2. cum communi.* Ratio est: Omnis effectus creatus, in quo ratio entis participati, tanquam formalis terminus Divinæ omnipotentia intrinsecè reperitur, physice dependet ab influxu causæ primæ, primi entis & moventis: sed actus peccati est quidam effectus creatus, & ens participatum: ergo ut sic dependet à physico influxu DEL tanquam causæ & entis primi.

4. **Objicies:** Si DEUS est causa actus physici in peccato, etiam est causa peccati formaliter: consequens non admittimus: ergo nec antecedens. Sequela probatur: Qui vult & causat antecedens, vult etiam & causat consequens, quod cum antecedente infallibiliter connectitur: sed malitia infallibiliter consequitur ad actum peccati, præsertim intrinsecè mali, ut est v. g. odium DEL: ergo si DEUS vult & causat actum peccati, causat pariter malitiam actus.

Confirmatur primò. Qui est causa formæ, est etiam causa privationis, quæ huic formæ inseparabiliter connectitur, sicut ignis producendo calorem, hoc ipso causat privationem frigoris: ergo si DEUS physice causat actum, etiam causat malitiam, quæ est privatio reititudinis inseparabiliter conjuncta cum actu.

Confirmatur secundò. Homo ideo peccat, & causat malitiam formalem peccati, quia liberè ponit actum peccati: ergo etiam DEUS causabit malitiam peccati, si liberè concurrat ad physice ponendum actum peccati.

Confirmatur tertio. Si DEUS physice concurreret ad actum peccati, tunc operaretur contra suam propriam voluntatem: consequens est absurdum: ergo. Sequela patet; quia DEUS non tantum prohibet malitiam, sed etiam actum peccati: imò frustra prohiberet malitiam, nisi ipsum quoque actum prohiberet, ex quo malitia necessariò sequitur.

5. **Respondeo** negando sequelam: & maj. prob. vel nego, vel distinguo: qui causat antecedens, causat etiam consequens, quando hoc sequitur ex vi antecedentis, quatenus à tali causa positi, concedo; secus, nego. Sed malitia infallibiliter sequitur ad actum peccati, ex vi ipsius quatenus moraliter defectuosè à voluntate creata positi, concedo; quatenus effectivè & physice positi, nego min. & consequentiam. Nam quia peccatum [inquit S. D. citatus] nominat ens cum quodam defectu, defectus ille non refertur in DEO sicut in causam; sed in liberum arbitrium, in quantum deficit ab ordine primi agentis.

Ad 1. confirmationem est eadem distinctio: qui est causa formæ, est etiam causa privationis, si illa sequatur ex vi formæ quatenus à tali causa posita, concedo; secus, nego. Sed, ut dictum,

malitia non sequitur ex vi actus, quatenus à DEO & voluntate creata physice permanens, sed ex vi liberi arbitrii defectuosè operantis. Ad instantiam de calefactione patet disparitas, quia privatio frigoris sequitur ex vi novi caloris introducti.

Ad 2. Confirmationem nego antec. non enim peccat ideo solum quia liberè, sed quia defectuosè ponit. Et si dicas: Ideo defectuosè ponit quia liberè ponit; Respondeo; quia liberè ponit, libertate includente privativum defectuosè regulæ rectæ rationis, concedo; non includente, nego: adeò ut proxima ratio peccandi non sit libera positio actus prohibiti, sed privativus defectus proximæ regulæ rectæ operandi, ut lapsius antè insinuavimus.

Ad 3. Confirmationem nego sequelam, & antecedens distinguo: DEUS prohibet etiam actum ut est actus & ens nego; ut est malus, deformis, defectuosus, contrarius divinæ legi, pertinet ad genus moris, sic concedo. Quemadmodum [ut eleganti exemplo confirmat Sylvius] Christus DEUS vult actionem baptismalem factam ab hæretico, vel peccatore juxta ritum Ecclesiæ; siquidem illam actionem ipse principiter efficit: *Quos baptizavit ebrius, quos baptizavit adulter, si baptizimus Christi eras, Christus baptizavit*, inquit D. August. Tr. 5. in Joan. nec tamen vult illam actionem, quæ ratione est mala & sacrilega; sic enim solum reducitur in voluntatem defectuosam Ministrum malè operantis.

§. III.

Corollaria.

Colliges primò. Quamvis DEUS concurrat ad actum & materiale peccati, non tamen propterea dici posse aut debere causam & auctorem peccati: Quia Tò peccatum supponit proprio formali significato, & non denotat solum actum in linea naturæ, sed actum cum deformitate morali. *Quodcumque autem nomen [inquit S. D. in 2. dist. 37. q. 2. a. 2. deformitatem formam] cum actu significat, sive in generali sive in speciali, non potest dici, quod à DEO sit simpliciter.*

Colliges secundò. Influxum, quo DEUS concurrat ad actum peccati, non esse concursivum solummodò simultaneum, sed prævium & determinativum; siquidem est actualis causalitas & influxus causæ primæ, de cujus essentia est, ut sit prior prioritate naturæ, quam suus effectus, & omnino ens creatum ac participatum.

Necque dicas. Illa motio prævia est longè efficacior, & insuperabilior, quam quævis motio moralis; ergo si ratione motionis moralis DEUS diceretur & esset Author peccati, erit etiam ratione præviæ istius physice motionis. Nam Respondeo, præterquam quòd hoc argumentum etiam militet contra concursum simultaneum, dist. antec. hæc motio est efficacior intensivè, permanendo videlicet intra lineam naturæ, concedo; extensivè, seu attingendo lineam moris, nego antec. & consequentiam. Adde, quòd ratio, cur DEUS esset author peccati, si actum ipsius causaret moraliter, non sit efficacia motionis, prout in argumento supponitur, sed modus defectuosus: nam suadere aliquid amplectendum negligens.

neglecto ordine rationis, est motio defectuosa; atqui hoc est moraliter movere; ergo.

Colliges Tertio contra Gonet, rationem fundamentalem, cur DEUS physicè præmovendo ad actum peccati non tamen cauisset formalem malitiam peccati, non esse, quòd infinità suà causalitate in nostris adionibus ex duabus formalitatibus inter se identificatis unam ab alia possit præscindere, hujus quippe principii falsitatem jam prius offendimus; sed istam, quòd in ratione a-

ctus reperitur formalis terminus divinæ causalitatis & omnipotentiae, quæ est ratio entis ut sic; non autem reperitur in formali malitia peccati, quæ extra totum genus entis, solummodò intra genus privativum moralis defectus reperitur. Adeòque est extra totam spheram divinæ causalitatis, à DEO nec emanabile, nec in ipsum ordinabile, sed tantum reducibile in principium privative deficiens, quod est voluntas destituta rectà regulà rationis.

DISPUTATIO XXIII.

DE

Macula peccati, sive de peccato habituali personali. ad q. 86.

Post causas peccati personalis [nam de originali postea speciali tractatu] transimus ad expendendos ipsius effectus, & quidem peccati mortalis, qui à S. D. tres præcipui enumerantur: Diminutio inclinationis in bonum naturæ, macula peccati, & reatus pænæ aternæ. Et de primo quidem effectu non est magna difficultas, nam inclinationem alicujus naturæ in bonum diminui, potest in duplici sensu accipi, primò, ut diminuat intrinsecè & ex parte subjecti, h. e. ut natura vel potentia aliquid amittat de sua intrinseca entitate & intensiva perfectione: Secundò, ut diminuat extrinsecè, & ex parte termini, h. e. acquirendo oppositionem alicujus impedimenti, ex quo fit ut natura vel potentia terminum, ad quem aliàs inclinatur, non tam facillè consequatur, quo posito concludit S. D. hic q. 85. a. 1. per peccatum hominis inclinationem in bonum honestum diminui, non quidem intrinsecè; siquidem inclinatio in bonum entitative non differt ab ipsa animæ substantia ac potentiis ipsius, quæ per peccatum non destruntur; bene autem extrinsecè, primò, quia per peccatum generatur prava dispositio, inelians in bonum delectabile inhonestum, adeòque voluntatem impediens & retrahens à prosecutione honesti: Secundò in quantum per peccatum personale mortale aufertur gratia sanctificans, & habitus infusi, sæpe etiam diminuuntur, aut destruntur habitus acquisiti, per quos homo inclinatur in bonum, & retrahitur à malo: sicque minuitur facilitas & promptitudo tendendi in bonum honestum. Major est difficultas de macula peccati, & reatu pænæ, de quibus erunt duæ sequentes Disputationes.

ARTICULUS I.

An peccatum habituale consistat in peccato non retractato?

SUMMARI A.

1. Macula peccati est vestigium & terminus peccati actualis.
  2. In re significata peccatum habituale, & macula peccati non differunt.
  3. Cur peccatum habituale dicatur macula?
  4. Varietas Sententiarum.
  5. Peccatum habituale non consistit in obligatione ad pœnam.
  6. Exponitur locus S. Augustini.
  7. Refellitur sententia non retractionis.
  8. Occurritur evasioni Adversariorum.
  9. Disparitas inter offensam humanam & divinam.
  10. Quid dicendum de peccato habituali in statu pura nature.
  11. Actus præteritus non nisi connotativè distinguit peccata habitualia.
- R. P. Mezg. Theol. Schol. Tom. II.

§ I.

Prænotanda.

Notandum primò ex S. D. q. 86. a. 2. Post actum peccati in anima remanere maculam, quasi vestigium à præterito peccato relictum, ratione cujus homo coram DEO maculatus, immundus, invisus, deformis, &c. denominatur: veluti liquet è plurimis S. Script. locis, Pl. 50. Lavabis me, & super nivem dealbabor. Jer. 2. Maculata es in iniquitate tua &c. Ezech. 36. Effundam super vos aquam mundam, & mundabimini ab omnibus inquinamentis vestris. Quæ peccati macula etiam significatur per formas sacramentales, quibus dicimur abluì, & absolvi à peccatis, eaque nobis indulgeri.

Notandum secundò. Maculam peccati & reatu pænæ

Gg

pecca-